

Nr 13.

Ankom till Riksdagens kausli den 14 mars 1911 kl. 12 m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om tillägg till 14 § 2 mom. i förordningen om kommunalstyrelse på landet.

I en inom Andra kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 217, har herr *Mogren* hemställt, »att Riksdagen måtte besluta ett sådant tillägg till § 14 mom. 2 i Kungl. Maj:ts nådiga förordning om kommunalstyrelse på landet, att kommunalstämma äger att, där så anses nödigt, uppdraga åt en särskild nämnd att före hvarje stämma i röstlängden anteckna de personer, som vid kommunalstämman sakna rösträtt.»

Till stöd för sitt förslag har motionären anfört följande:

»I Kungl. Maj:ts nådiga förordning om kommunalstyrelse på landet stadgas i § 14 mom. 2 rörande justering af den röstlängd, som skall användas vid kommunalstämma, följande:

»— — — Å hvarje stämma, som efter första justeringen hålles, skall ordföranden, innan något ärende till behandling företages, framställa förfrågan, huruvida någon vill göra anmärkning mot röstlängden. Stämman meddelar öfver framställd anmärkning genast sitt beslut och låter i längden införa den rättelse, som däraf föranledes — — —.»

Bestämmelsen om justering af röstlängden vid hvarje stämmas början möjliggör, att en röstägande, som vid ordinarie decemberstämman försummat att framställa de anmärkningar mot röstlängden, hvartill han kan

hafva fog, kan vid nästa stämma få det felaktiga rättadt. I större kommuner, där kommunaluppbörden är fördelad på 2 eller flera (stundom 4—5) terminer och en hel del röstägande, genom att ej vid uppbörden fullgöra sina skyldigheter till kommunen, ställa sig på restlängd och således, jämlikt bestämmelserna i § 8 samma förordning, sakna rösträtt, uppkomma svårigheter för stämman vid den justering af röstlängden, som skall äga rum vid kommunalstämmen näst efter sådan uppbördsstämma, och då för alla personer, hvilka ej inbetalat den del af kommunalutskylderna, som vid uppbördsstämmen bort betalas, gifvetvis i röstlängden måste antecknas, att de sakna rösträtt. Denna justering går vanligtvis så till, att vederbörande uppbördsman uppgifver de personer, som ej betalat sina utskylder eller af annan anledning sakna rösträtt, hvarpå kommunalstämmen beslutar öfver hvarje sådant fall och genom ordföranden låter i röstlängden införa den rättelse, som däraf föranledes.

Man har redan erfarenhet på, att denna justering af röstlängden tagit en tid af 3—4 timmar, ja kanske ändå längre, helt visst till stort men för det nu i allmänhet ganska lifliga kommunala intresset.

Stor lättnad och tidsbesparing skulle kunna vinnas, om kommunalstämma, där så ansåges nödigt, ägde rätt att uppdraga åt en af stämman tillsatt nämnd att med ledning af uppbördslängden eller restlängden i röstlängden anteckna de personer, som på grund af oguldna kommunalutskylder sakna rösträtt. Den med sådana anteckningar försedda röstlängden hålles enligt § 14 mom. 1 tillgänglig i sockenstugan, där de röstägande kunna taga del af densamma, hvadan den justering, som skall äga rum vid hvarje kommunalstämma, innan något ärende till behandling företages, kan ske helt hastigt.»

Enligt gällande bestämmelser i kungl. förordningen om kommunalstyrelse på landet tillkommer det kommunalnämnden att mot slutet af hvarje år upprätta kommunens röstlängd. Denna längd, såväl som den likaledes af kommunalnämnden uppgjorda debiterings- och uppbördslängden, tillställs kommunalstämmans ordförande, genom hvilkens försorg längderna, efter kungörelse i församlingens kyrka, till granskning framläggas under fjorton dagar, räknade från dagen för kungörelsens afkunnande. Efter förloppet af dessa fjorton dagar skall, inom utgången af december månad, ordinarie kommunalstämma hållas och å densamma längderna till justering företagas. Kommunalstämmen åligger, att öfver de anmärkingar, som då framställas mot längderna, genast besluta och i läng-

*Utskottets
yttrande.*

derna låta införa därvid godkända ändringar, hvarefter längderna, sålunda granskade och afslutade, återlämnas till kommunalnämnden. Denna låter därefter anslå ett exemplar af röstlängden i sockenstugan, där det sålunda alltid är för kommunens röstägande medlemmar tillgängligt. Å hvarje stämman, som efter den nu omnämnda första justeringen hålles, skall ordföranden, innan något ärende till behandling företages, framställa förfrågan, huruvida någon vill göra anmärkning mot röstlängden. Stämman meddelar öfver framställd anmärkning genast sitt beslut och låter i längden införa den rättelse, som däraf föranledes.

Såsom motionären erinrat, går denna efterjustering vanligtvis så till, att någon ledamot af kommunalnämnden uppgifver de personer, som ej betalat sina utskylder eller af annan anledning sakna rösträtt, hvar på stämman beslutar öfver hvarje sådant fall och genom ordföranden låter införa erforderlig anteckning i röstlängden. Motionären har fäst uppmärksamheten på, att denna efterjustering stundom kan taga lång tid i anspråk; och till vinnande af lättnad och tidsbesparing härutinnan har han föreslagit, att kommunalstämman skulle medgifvas rätt att, där så anses nödigt, uppdraga åt en särskild nämnd att före hvarje efter den första justeringen infallande stämman i röstlängden anteckna de personer, som därvid saknade rösträtt.

Det af motionären sålunda framställda förslaget skulle dock möta åtskilliga praktiska svårigheter vid genomförandet. För fullgörandet af sitt uppdrag måste en sådan nämnd, såsom motionären riktigt anmärkt, hafva tillgång till kommunens debiterings- och uppbördslängd eller restlängden. Denna senare är emellertid endast kort tid efter uppbördsstämman tillgänglig, enär den skall af kommunalnämnden öfversändas till kronofogden för de resterande medlens indrifning. Debiterings- och uppbördslängden finnes visserligen tillgänglig inom kommunen, men omhänderhafves af kommunalnämnden, som icke kan lämna densamma ifrån sig, då den ständigt måste vara till hands för anteckning af gjorda skatteinbetalningar m. m. Särskilda bestämmelser skulle sålunda erfordras för fastställandet af den ordning, i hvilken nämnden ägde begagna sig af debiterings- och uppbördslängden för sitt arbete. Dessutom skulle nämnden mången gång, då stämman förestår, knappast hinna sammankallas, än mindre fullgöra sitt uppdrag. Det kan förekomma, att kommunalstämman, då brådskande ärende föreligger, hålles endast ett par dagar efter det den blifvit pålyst, eller till och med samma dag den pålyses.

I allt fall torde genom det af motionären föreslagna sättet för anteckningarnas verkställande ej mycket vara att vinna. Säkerligen är det i regeln ej blotta införandet af anteckningarna i längden, som tager så lång tid i anspråk, utan snarare den af de framställda anmärkningarna föranledda diskussionen. Och denna lärer ej kunna undvikas därigenom, att nämnden på förhand verkställer anteckningarna i längden, då gifvetvis samtliga dessa anteckningar måste af ordföranden föredragas för stämman och underställas dess beslut. Visserligen synes motionären hafva föreställt sig, att en sådan föredragning icke skulle vara behöflig, utan att justeringen vid stämman skulle kunna blifva allenast af formell art eller kunna inskränkas till de fall, då någon å stämman närvarande, efter att hafva tagit del af nämndens i det i sockenstugan anslagna exemplaret af röstlängden införda anteckningar, ville framställa anmärkning mot någon sådan anteckning. Men emot denna tanke, enligt hvilken kommunalstämman skulle äga att till den utsedda nämnden i större eller mindre utsträckning afhända sig den verkliga justeringsrätten, måste utskottet ställa sig bestämdt afvisande.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer utskottet,

att herr Mogrens förevarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 14 mars 1911.

På utskottets vägnar:

ERNST TRYGGER.

Det skulle här antecknas, att friherre *Bonde*, herrar *Nilsson* från *Malmö*, *Ericsson* i *Vallsta* och *Magnusson* i *Tumhult* ej deltagit i detta ärendes behandling inom utskottet.
